

Merenkulkuhallitus

TIEDOTUSLEHTI NRO 17/7.10.1996

MERILAIN MUUTOKSET

Merilakia (674/94) on muutettu seuraavasti:

säädösnumero	antopäivä	voimaantulopäivä
369/95	17.03.1995	01.03.1996
234/96	24.11.1995	21.06.1996
421/96	13.10.1995	24.11.1996
462/96	20.06.1996	01.07.1996

Mainitut merilain muutokset ovat oheisena. Merilaki (674/94) on julkaistu merenkulkuhallituksen tiedotuslehdessä nro 17/1.10.1994.

Oikeustoimiston päällikkö

Hannu Makkonen

Asiaa koskevat tiedustelut:

Oikeustoimisto

Dnro 9/30/96
ISSN 0430-5345

369/95

Laki merilain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/94) 1 luvun 8 §:n otsikko ja 2 momentti ja 20 luvun 9 § sekä
lisätään 1 lukuun uusi 8 a ja 8 b § seuraavasti:

1 luku

Alusta koskevat yleiset säännökset

8 §

Aluksen merikelpoisuus ja turvallinen käyttö

Aluksen rakenteesta, varusteista, miehityksestä, turvallisesta käytöstä ja turvalliseen käyttöön liittyvistä johtamisjärjestelyistä sekä aluksen katsastuksesta säädetään asetuksella. Asetuksella säädetään myös matkustajaluetteloista ja helikopteritoiminnasta aluksella.

8 a §

Laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmä

Suomalaisella laivanisännällä ja ulkomaalaisella laivanisännällä, joka harjoittaa kaupparenkulkua Suomen vesialueella, tulee olla sellainen turvallisuusjohtamisjärjestelmä, jolla kehitetään ja ylläpidetään alusturvallisuutta laivanisännän aluksilla.

Laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä säädetään asetuksella.

Liikenneministeriö voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Merenkulkuhallitus voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, yksittäistä-

pauksessa myöntää poikkeuksia laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmästä annettujen säännösten ja määräysten vaatimuksista.

8 b §

Valvonta

Aluksen merikelpoisuutta ja turvallista käyttöä sekä turvalliseen käyttöön liittyviä johtamisjärjestelyjä koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta samoin kuin laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmää koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta on voimassa, mitä alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa (370/95) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

20 luku

Rangaistussäännökset

9 §

Alusturvallisuusrikkomus ja alusturvallisuuden vaarantamisrikkomus

Joka rikkoo 1 luvun 8 tai 8 a §:n nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *alusturvallisuusrikkomuksesta* sakkoon.

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 1 luvun 8 §:n tai 8 a §:n nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä siten, että teko on omiaan vaarantamaan alusturvallisuutta, on tuomittava *alusturvallisuuden vaarantamisrikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Alusturvallisuusrikkomuksesta ja alusturvallisuuden vaarantamisrikkomuksesta voidaan

jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos teko on olosuhteisiin nähden vähäinen.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Ole Norrback*

234/96

Laki**merilain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/94) 4 luku ja 21 luvun 1 §:n
 2 momentti sekä
lisätään 21 luvun 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 luku**Aluksen takavarikko****1 §***Sovelletamisala*

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan aluksen takavarikkoon tässä luvussa tarkoitetun merioikeusvaatimuksen turvaamiseksi, josta on nostettu tai voidaan nostaa kanne Suomessa tai ulkomailla.

Luvun säännöksiä sovelletaan alukseen, joka on merkitty Suomen alusrekisteriin tai vastaavaan ulkomaiseen rekisteriin.

Luvun säännöksiä ei sovelleta:

1) suomalaisiin aluksiin silloin, kun hakijalla on asuinpaikka tai pääasiallinen toimipaikka Suomessa; eikä

2) veroja ja julkisia maksuja koskeviin saamiin eikä muihin julkisoikeudellisiin tai niihin rinnastettaviin rahasaamiin.

2 §*Suhde yleisiin takavarikkosäännöksiin*

Tämän luvun mukaiseen aluksen takavarikkoon sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa ja ulosottolain 3, 4 ja 7 luvussa säädetään takavarikosta ja sen täytäntöönpanosta, jollei tässä laissa muuta säädetä.

3 §*Takavarikon edellytykset*

Alus voidaan määrätä takavarikkoon ainoastaan 4 §:ssä tarkoitetun merioikeusvaatimuksen perusteella.

Takavarikkoon määräämiseen sovelletaan lisäksi, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään takavarikon edellytyksistä.

Jos takavarikon hakijalla on saatava, jonka vakuutena on 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu meripanttioikeus alukseen, alus voidaan määrätä takavarikkoon, vaikka ei ole saatettu todennäköiseksi, että on olemassa vaara, että vastapuoli menettelee hakijan oikeutta vaarantavalla tavalla.

4 §*Merioikeusvaatimus*

Merioikeusvaatimus tarkoittaa vaatimusta, jonka perusteena on yksi tai useampi seuraavista seikoista:

1) aluksen yhteentörmäyksellä tai muulla tavalla aiheuttama vahinko;

2) aluksen aiheuttama tai aluksen käytöstä aiheutunut kuolema tai henkilövahinko;

3) meripelastus;

4) sopimus, joka koskee aluksen käyttämistä tai vuokraamista joko rahtausopimuksella tai muulla tavalla;

5) sopimus, joka koskee tavaran kuljetusta aluksella rahtaus sopimuksen tai konossementin perusteella tai muulla tavalla;

6) aluksella kuljetetun tavaran tai matkataran häviäminen tai vahingoittuminen;

7) yhteinen haveri;

8) merilaina;

9) hinaus;

10) luotsaus;

11) aluksen käyttöä tai ylläpitoa varten toimitettu tavara tai varusteet toimituspaikkakunnasta riippumatta;

12) aluksen rakentaminen, korjaaminen tai varustaminen taikka telakointimaksu;

13) palkka tai muu hyvitys, joka päällikölle tai muulle aluksessa toimessa olevalle on toimensa perusteella suoritettava;

14) päällikön, lastinantajan, rahdinantajan, laivaajan tai asiamiehen aluksen tai sen omistajan lukuun suorittamat kulut;

15) aluksen omistusoikeutta koskeva riita;

16) aluksen yhteisomistajien välinen aluksen omistusta, hallintaa tai käyttöä taikka tuottoa koskeva riita; tai

17) aluksen kiinnittäminen tai alukseen kohdistuva muu sopimukseen perustuva panttioikeus.

5 §

Takavarikon kohde

Takavarikko voidaan kohdistaa alukseen, jota merioikeusvaatimus koskee.

Jos merioikeusvaatimus perustuu 4 §:n 1—14 tai 17 kohdassa mainittuun seikkaan, takavarikko voidaan kohdistaa 1 momentissa tarkoitetun aluksen sijasta myös muuhun alukseen, jolla merioikeusvaatimuksen syntymässä on sama omistaja kuin 1 momentissa tarkoitetulla aluksella.

Jos joku muu kuin aluksen omistaja on henkilökohtaisesti vastuussa 2 momentissa tarkoitetusta alukseen kohdistuvasta merioikeusvaatimuksesta, takavarikko voidaan kohdistaa alukseen, jota merioikeusvaatimus koskee, taikka velallisen omistamaan alukseen.

Sen estämättä, mitä 1—3 momentissa säädetään, alus voidaan määrätä takavarikkoon ainoastaan silloin kun siihen voidaan kohdistaa merioikeusvaatimusta koskevia täytäntöpanotoimenpiteitä Suomessa.

Aluksen katsotaan kuuluvan samalle henkilölle, kun sama henkilö tai samat henkilöt omistavat kaikki sen osuudet.

6 §

Takavarikon määräämisen rajoitukset

Saman velkojan pyynnöstä alus voidaan määrätä takavarikkoon ainoastaan yhden kerran saman merioikeusvaatimuksen perusteella.

Jos merioikeusvaatimuksesta on asetettu vakuus aluksen vapauttamiseksi takavarikkoon, alusta ei saa määrätä takavarikkoon saman vaatimuksen johdosta. Alus voidaan kuitenkin määrätä takavarikkoon, jos velkoja näyttää, että asetettu vakuus ei ole enää voimassa taikka muutoin on olemassa erityiset syyt takavarikolle.

7 §

Takavarikoidun aluksen käyttö

Takavarikkoon määrätyn aluksen lähtö on estettävä.

Jos alus on määrätty takavarikkoon 4 §:n 15 tai 16 kohdassa mainitun perusteen johdosta, tuomioistuimella on kuitenkin takavarikon ajaksi:

1) sallia, että se, jonka hallinnassa alus on, takuuta tai muuta vakuutta vastaan saa käyttää alusta; tai

2) määrätä aluksen käytöstä muilla ehdoilla.

8 §

Viittaussäännös

Toimivaltaisesta tuomioistuimesta tämän lain mukaisessa aluksen takavarikkoa koskevassa asiassa säädetään 21 luvussa.

21 luku

Toimivaltainen tuomioistuin ja oikeudenkäynti merioikeusjutuissa

1 §

Merioikeudet

Meriselitystä, 4 luvun mukaista aluksen takavarikkoa sekä 18 luvun 21 ja 22 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tuomioistuin on päätösvaltainen, kun siinä on merioikeuden puheenjohtaja yksin.

5 §

*Toimivaltainen merioikeus matkustajien
kuljetuksessa*

kuljetuksen suorittanut alus on takavarikoitu tai joutunut muun turvaamistoimen kohteeksi. Kanteen nostamiseen silloin, kun vakuus on asetettu aluksen vapauttamiseksi takavarikosta, sovelletaan, mitä tämän luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, kanne voidaan nostaa myös sen paikkakunnan merioikeudessa, missä

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Tuula Linnainmaa*

421/96

Laki**merilain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1995

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/94) 9 luvun otsikko ja 3 §:n 2 kohta, 10 luku, 12 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 2 momentti, sekä
lisätään 7 luvun 1 §:ään uusi 4 momentti, 19 luvun 1 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 1 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, 20 lukuun uusi 9 a ja 9 b §, 21 lukuun uusi 3 a § ja 22 lukuun uusi 6 ja 7 §, seuraavasti:

7 luku

Yleiset säännökset vastuusta

1 §

Laivanisännän vastuu

 Aluksen omistajan vastuusta aluksen aiheuttamasta öljyvahingosta ja aluksen omistajan vastuunrajoituksesta säädetään 10 luvussa.

9 luku

Yleiset säännökset vastuun rajoittamisesta

3 §

Saamiset, joita vastuunrajoitusoikeus ei koske

Oikeus vastuunrajoitukseen ei koske:

 2) öljyvahingosta johtuvaa saamista, johon sovelletaan 10 luvun 2 §:n 1 momenttia;

10 luku

Vastuu öljyvahingosta

1 §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *öljyllä* raakaöljyä ja kaikkia siitä saatuja öljytuotteita;
- 2) *pysyvällä öljyllä* pysyvää mineraaliöljyä, kuten raakaöljyä, raskasta poltto- ja dieselöljyä, voiteluöljyä ja muita pysyvyydeltään näihin verrattavia öljyjä;
- 3) *öljyvahingolla* aluksesta päässeeseen öljyn aluksen ulkopuolella aiheuttamaa pilaantumisvahinkoa sekä torjuntatoimenpiteistä aiheutuneita vahinkoja ja kustannuksia; muu ympäristön tilan huononemiseen liittyvä vahinko kuin ansionmenetys käsittää kuitenkin vain ympäristön ennalleen palauttamisesta johtuvista kohtuullisista ja todellisuudessa suoritetuista tai suoritettavista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset;
- 4) *torjuntatoimenpiteillä* kaikkia tarkoituk-

senmukaisia toimenpiteitä, joihin vahinkotapahtuman jälkeen on ryhdytty pilaantumishinkojen estämiseksi tai rajoittamiseksi;

5) *vahinkotapahtumalla* sellaista tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka aiheuttaa öljyvahingon taikka vakavan ja välittömän öljyvahingon vaaran;

6) *aluksen omistajalla* rekisteriin merkittyä aluksen omistajaa tai, jollei alusta ole rekisteröity, sitä joka omistaa aluksen; jos valtion omistaman aluksen käyttäjäksi rekisteriin on merkitty yhtiö, tätä yhtiötä pidetään aluksen omistajana;

7) *aluksella* millaista tahansa vesikulkuneuvoa sekä muuta omin konein kulkevaa tai toisen aluksen hinattavaksi soveltuvaa kelluvaa laitetta;

8) *vuoden 1992 vastuuyleissopimuksella* öljyn aiheuttamasta pilaantumishahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta vastuusta vuonna 1969 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 80/80) sellaisena kuin se on muutettuna öljyn aiheuttamasta pilaantumishahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta vastuusta vuonna 1969 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen muuttamisesta tehdyllä vuoden 1992 pöytäkirjalla;

9) *sopimusvaltiolla* valtiota, joka on liittynyt vuoden 1992 vastuuyleissopimukseen; sekä

10) *Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella* aluetta, joka määritellään Suomen kalastusvyöhykkeestä annetussa laissa (839/74), talousvyöhykkeen, kalastusvyöhykkeen ja mannerjalustan rajaamisesta Suomenlahdella ja Itämeren koillisosassa Neuvostoliiton kanssa vuonna 1985 tehdyssä sopimuksessa (SopS 88/86) sekä Ruotsin kanssa Suomen mannermaalustan ja kalastusvyöhykkeen sekä Ruotsin talousvyöhykkeen välisen rajan määrittämisestä Ahvenanmerellä ja pohjoisella Itämerellä vuonna 1994 tehdyssä sopimuksessa (SopS 39/95).

2 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan Suomessa tai Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella taikka toisessa sopimusvaltiossa tai toisen sopimusvaltion talousvyöhykkeellä aiheutuneeseen öljyvahinkoon, jos vahingon syynä on pysyvän öljyn pääseminen aluksesta, joka on rakennettu tai muunnettu kuljettamaan pysyvää öljyä irtolastina. Sellaiseen alukseen, joka voi kuljettaa sekä pysyvää öljyä että

muuta lastia, säännöksiä sovelletaan kuitenkin vain silloin, kun alus kuljettaa pysyvää öljyä irtolastina, sekä tällaista kuljetusta seuraavalla matkalla, jollei näytetä, ettei aluksessa ole jäänteitä irtolastina kuljetetusta pysyvästä öljystä. Säännöksiä sovelletaan myös Suomea tai Suomen talousvyöhykettä vastaavaa aluetta taikka toisen sopimusvaltion aluetta tai talousvyöhykettä edellä tarkoitetun öljyvahingon vuoksi uhkaavan pilaantumishahingon torjuntatoimenpiteistä aiheutuneisiin vahinkoihin ja kustannuksiin riippumatta siitä, missä näihin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Mitä 1 momentissa säädetään toisen sopimusvaltion talousvyöhykkeestä, koskee myös aluetta, jonka valtio, jos se ei ole perustanut talousvyöhykettä, on kansainvälisen oikeuden mukaan määrittänyt välittömästi kyseisen sopimusvaltion alumeren ulkopuolella ja joka ulottuu enintään 200 meripeninkulman päähän valtion alumeren mittaamisessa käytettävistä perusviivoista.

Tämän lain soveltamisesta sellaiseen öljyvahinkoon, jonka on aiheuttanut sota-alus tai muu alus, jota käytetään yksinomaan valtion muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin, taikka muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun alukseen sekä muusta kuin pysyvästä öljystä aiheutuneeseen öljyvahinkoon säädetään 16 §:ssä. Sellaisen aluksen aiheuttamaan öljyvahinkoon, joka on rakennettu tai muunnettu kuljettamaan pysyvää öljyä irtolastina, mutta jolla ei ole sopimusvaltioon 1 momentissa tarkoitettua liittymäkohtaa, sovelletaan, mitä 17 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan sen estämättä, mitä ulkomaan lain soveltamisesta suomalaisessa tuomioistuimessa muutoin säädetään.

Tämän luvun säännöstä ei sovelleta, milloin sen soveltaminen olisi ristiriidassa kansainvälisistä sopimuksista johtuvien Suomen velvoitteiden kanssa.

3 §

Vastuu öljyvahingosta

Aluksen omistaja on velvollinen korvaamaan 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun öljyvahingon silloinkin, kun hän itse tai kukaan hänen vastuullaan toimiva ei ole aiheuttanut vahinkoa. Milloin vahinkotapahtuma muodostuu useista samaa alkuperää olevista tapahtumista, on vahingosta vastuussa se, joka oli aluksen

omistajana ensimmäisen tapahtuman sattuessa.

Aluksen omistaja on kuitenkin vastuusta vapaa, jos hän osoittaa, että vahinko on aiheutunut;

1) sotatoimista, vihollisuuksista, sisällissodasta tai kapinasta taikka poikkeuksellisesta, väistämättömästä ja ylivoimaisesta luonnonilmiöstä;

2) kokonaan kolmannen henkilön vahingon-tekotarkoituksin suorittamasta teosta tai laiminlyönnistä; taikka

3) kokonaan majakoiden tai muiden navigoinnin apuvälineiden ylläpitoon velvollisen viranomaisen tätä tehtävää suorittaessaan tekemästä virheestä tai laiminlyönnistä.

Korvausta on tämän luvun mukaan suoritettava myös sille, joka lain nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella on velvollinen ryhtymään torjuntatoimenpiteisiin.

Jos vahinkoa kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon, voidaan vahingonkorvausta kohtuuden mukaan sovitella.

4 §

Vastuun kanavointi ja takautumisoikeus

Aluksen omistajaa vastaan saa ajaa kannetta 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun öljyvahingon korvaamisesta vain tämän luvun nojalla.

Korvausta 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitusta öljyvahingosta ei voida vaatia

1) aluksen omistajan palveluksessa olevalta tai aluksen omistajan asiamieheltä taikka laivaväkeen kuuluvilta,

2) luotsilta tai muulta henkilöltä, joka kuumatta laivaväkeen työskentelee aluksen lukuun,

3) laivanvarustajalta, joka ei omista alusta, tai muulta henkilöltä, joka aluksen omistajan asemesta käyttää alusta, rahdinantajalta, lastinantajalta, laivaajalta, lastin vastaanottajalta tai lastin omistajalta,

4) henkilöltä, joka aluksen omistajan, laivanvarustajan tai päällikön suostumuksella tai viranomaisen toimeksiannosta suorittaa pelastustyötä,

5) torjuntatoimenpiteiden suorittajalta, taikka

6) henkilöltä, joka on 2—5 kohdassa tarkoitettujen henkilön palveluksessa tai asiamies,

ellei kyseinen henkilö ole aiheuttanut vahinkoa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tietäen, että sellainen vahinko todennäköisesti syntyisi.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitetun henkilön aiheuttamasta vahingosta tämän luvun nojalla suoritettu korvaus voidaan vaatia vahingon aiheuttajalta vain, jos tämä on aiheuttanut vahingon tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tietäen, että sellainen vahinko todennäköisesti syntyisi. Työntekijän tai virkamiehen maksettavan korvauksen määrittämiseen sovelletaan tällöin kuitenkin, mitä vahingonkorvauslaissa ja työsopimuslaissa (320/70) säädetään työntekijän tai virkamiehen korvausvelvollisuudesta.

5 §

Vastuun rajoittaminen ja vastuunmäärät

Aluksen omistajalla on oikeus rajoittaa tämän luvun mukainen vastuunsa jokaista vahingon tapahtumaa kohti määrään, joka vastaa kolmea miljoonaa SDR:ää sellaisesta aluksesta, jonka vetoisuutta osoittava luku on enintään 5 000. Jos vetoisuutta osoittava luku on suurempi kuin 5 000, vastuurajaa korotetaan 420 SDR:llä jokaiselta vetoisuuden yksiköltä. Vastuu ei kuitenkaan missään tapauksessa ole suurempi kuin 59,7 miljoonaa SDR:ää. Oikeus vastuun rajoitukseen ei koske korkoa eikä oikeudenkäyntikuluja.

Aluksen omistajalla ei ole oikeutta rajoittaa vastuutaan, jos hän on aiheuttanut vahingon tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tietäen, että sellainen vahinko todennäköisesti syntyisi.

Aluksen vetoisuudella tarkoitetaan vuoden 1969 kansainvälisen aluksenmittausyleissopimuksen liitteessä 1 olevien määräysten mukaan laskettua bruttovetoisuutta.

6 §

Rajoitusrahaston perustaminen

Aluksen omistaja voi rajoittaa vastuunsa 5 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla vain, jos hän tai hänen vakuutusenantajansa taikka joku muu hänen puolestaan perustaa 12 luvun tai toisessa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön mukaisesti rajoitusrahaston, joka suuruudeltaan vastaa omistajan vastuun määrää.

Suomessa rajoitusrahasto perustetaan siinä tuomioistuimessa, jossa vahingonkorvausta koskeva kanne 21 luvun 3 a §:n mukaan on pantu vireille tai voidaan panna vireille. Kun rajoitusrahasto on perustettu, aluksen omistaja

tai muu asianosainen voi nostaa kanteen rajoitusasiassa saadakseen vastuun määritetyksi ja rahaston jaetuksi.

7 §

Rajoitusrahaston jako

Jos 5 §:n 1 momentissa säädetty vastuumäärä ei riitä hyvitykseksi niille, jotka ovat oikeutettuja vahingonkorvaukseen, jaetaan rajoitusrahaston varat heidän saamistensa suhteessa.

8 §

Rajoitusrahastosta eräissä tapauksissa suoritettavat korvaukset

Jos joku on suorittanut vahingonkorvausta 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuun öljyvahingosta ennen rajoitusrahaston jakamista, hän tulee vahinkoa kärsineen sijaan tämän luvun tai toisessa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön mukaan suorittamansa määrän osalta.

Jos aluksen omistaja tai joku muu osoittaa, että hän joutuu vastaisuudessa suorittamaan sellaisen korvauksen, jonka hän olisi voinut 1 momentin mukaan vaatia suoritettavaksi rajoitusrahastosta, jos tämä korvaus olisi maksettu ennen rajoitusrahaston jakamista, tuomioistuim voi määrätä tätä varten riittävän määrän asetettavaksi erilleen, jotta hän voi esittää vaatimuksensa myöhemmin rajoitusrahastoa vastaan.

Jos aluksen omistaja on suorittanut kustannuksia vapaaehtoisesti tai kärsinyt vahinkoa torjuntatoimenpiteistä, on hänellä sama oikeus korvaukseen rajoitusrahastosta kuin muullakin vahinkoa kärsineellä.

9 §

Rajoitusrahaston vaikutukset

Milloin rajoitusrahasto on perustettu 6 §:n mukaisesti eikä kysymyksessä ole 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu tapaus, ei aluksen omistaja ole muulla omaisuudellaan vastuussa sellaisesta vahingonkorvauksesta, joka voidaan vaatia maksettavaksi rajoitusrahastosta. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske korkoa eikä oikeudenkäyntikuluja.

Milloin aluksen omistajalle kuuluvaa omaisuutta on pantu takavarikkoon tai siihen on kohdistettu muu toimenpide ulosoton turvaamiseksi saamisesta, joka voidaan vaatia mak-

settavaksi ainoastaan rajoitusrahastosta, on takavarikko tai muu turvaamistoimi kumottava, kun rajoitusrahasto on perustettu. Jos aluksen omistaja on asettanut vakuuden välttääkseen takavarikon tai muun turvaamistoimen, on vakuus palautettava hänelle.

Jos rajoitusrahasto on perustettu toisessa sopimusvaltiossa, sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, vain jos vahinkoa kärsineellä on oikeus ajaa kannetta siinä tuomioistuimessa tai sen viranomaisen luona, jonka hallussa rahasto on, ja jos hänellä on mahdollisuus saada rahaston varoista hänelle tuleva osuus.

10 §

Suomalaista alusta koskeva vakuuttamisvelvollisuus

Sellaista suomalaista alusta varten, joka kuljettaa enemmän kuin 2 000 tonnia pysyvää öljyä irtolastina, on aluksen omistajan otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai asetettava vakuus, joka kattaa aluksen omistajalle tämän luvun tai toisessa sopimusvaltiossa voimassa olevan vastaavan lainsäädännön nojalla aiheutuvan vastuun 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään saakka. Valtiolla ei kuitenkaan ole velvollisuutta vakuutuksen ottamiseen tai vakuuden asettamiseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vakuutuksen tai vakuuden tulee olla viranomaisen hyväksymä siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Kun aluksen omistaja on täyttänyt 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutensa, hän on oikeutettu saamaan vakuutuksen tai vakuuden hyväksyvältä viranomaiselta todistuksen velvollisuuden täyttämisestä. Valtion omistamalle alukselle antaa edellä tarkoitettu viranomainen todistuksen, josta ilmenee, että Suomen valtio omistaa aluksen ja että sen vastuu 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään on katettu. Todistus on pidettävä mukana aluksessa, ja jäljennös siitä on talletettava merenkulkulaitokseen.

Tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitettua todistuksesta annetaan asetuksella.

11 §

Ulkomaista alusta koskeva vakuuttamisvelvollisuus

Ulkomaisella aluksella, joka käy suomalai-

nessa satamassa tai käyttää Suomen vesialueella olevia satamalaitteita ja joka tällöin kuljettaa enemmän kuin 2 000 tonnia pysyvää öljyä irtolastina, tulee olla vakuutus tai vakuus, joka kattaa aluksen omistajan vastuun tässä luvussa tarkoitetuista vahingoista 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään saakka. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske valtion omistamaa alusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa aluksessa on oltava mukana todistus, joka osoittaa, että 1 momentissa tarkoitettu vakuutus tai vakuus on voimassa. Jos alusta ei ole rekisteröity missään sopimusvaltiossa, todistuksen voi antaa 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu viranomainen. Jos aluksen omistaa valtio, aluksessa on oltava mukana todistus, josta ilmenee, että kyseinen valtio omistaa aluksen ja että sen vastuu on katettu 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään saakka.

Tarkemmat säännökset 2 momentissa tarkoitetusta todistuksesta annetaan asetuksella.

12 §

Vakuutuksenantajaan kohdistetut vaatimukset

Korvaukseen oikeutettu saa kohdistaa 10 ja 11 §:ssä tarkoitettun vakuutukseen perustuvan korvausvaatimuksensa suoraan vakuutuksenantajaan.

Vakuutuksenantaja ei kuitenkaan ole vastuussa vahingosta 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tai silloin kun aluksen omistaja on itse tahallaan aiheuttanut vahingon. Vakuutuksenantajan vastuu ei missään tapauksessa ole 5 §:n 1 momentissa mainittua määrää suurempi.

Vakuutuksenantaja voi vapautuakseen vastuusta muita kuin aluksen omistajaa kohtaan vedota ainoastaan 2 momentissa tarkoitettuihin seikkoihin.

13 §

Vakuutussuoja

Jollei vakuutuksenantaja ole asettanut muunlaista ehtoa, on vakuutus voimassa myös aluksen omistajan hyväksi hänelle tämän luvun tai toisen sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen vastuun varalta.

14 §

Muu vakuus

Mitä 12 ja 13 §:ssä säädetään vakuutuksesta,

sovelletaan vastaavasti 10 ja 11 §:ssä tarkoitettuun vakuuteen.

15 §

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta

Asetuksella säädetään 10 ja 11 §:n noudattamisen valvonnasta ja valvontaviranomaisesta.

Valvontaviranomaisella on oikeus kieltää aluksen lähtö ja keskeyttää sen matka, jollei aluksessa ole mukana 10 tai 11 §:n mukaan vaadittavaa todistusta.

16 §

Lain soveltaminen eräissä tapauksissa

Tämän luvun säännökset eivät koske sotalusta tai muuta alusta, jota vahinkotapahtuman aikaan käytetään yksinomaan valtion muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Jos tällainen alus on aiheuttanut öljyvahingon Suomessa tai Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella tai jos on ryhdytty torjuntatoimenpiteisiin, sovelletaan kuitenkin tämän luvun 1 ja 3—5 §:n, 19 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan ja 4 momentin sekä 21 luvun 3 a §:n 3 ja 4 momentin säännöksiä.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu alus, johon ei sovelleta tämän luvun 2 §:n 1 momentin säännöksiä, on aiheuttanut öljyvahingon Suomessa tai Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella tai jos on ryhdytty torjuntatoimenpiteisiin, sovelletaan tämän luvun 1 §:n, 2 §:n 4 momentin, 3 §:n ja 8 §:n 3 momentin, 19 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan ja 4 momentin sekä 21 luvun 3 a §:n 3 ja 4 momentin säännöksiä. Samoja säännöksiä sovelletaan myös silloin, kuin öljyvahinko on johtunut muusta kuin pysyvästä öljystä. Aluksen omistajan oikeuteen rajoittaa vastuunsa näissä tapauksissa sovelletaan 9 luvun säännöksiä. Vastuumäärä määräytyy 9 luvun 5 §:n mukaan.

17 §

Vastuu öljyvahingosta aavalla merellä

Jos alus, joka on rakennettu tai muunnettu kuljettamaan pysyvää öljyä irtolastina, aiheuttaa öljyvahingon muussa kuin sopimusvaltiossa tai muun kuin sopimusvaltion talousvyöhykkeellä taikka avomerellä, vastuu vahingosta

voidaan rajoittaa 5 §:n 1 momentissa mainittuun määrään. Tällöin vastuumäärä koskee myös torjuntatoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia.

Vastuun rajoittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n 3 momentissa, 9 luvussa, 19 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja 4 momentissa ja 21 luvun 3 a §:n 3 ja 4 momentissa säädetään. Jos rajoitusrahasto perustetaan, sen on suuruudeltaan vastattava 1 momentissa tarkoitettua vastuumäärää, ja siihen sovelletaan, mitä 12 luvussa säädetään. Jos rajoitusrahasto on 9 luvun 8 §:n mukaan esteenä takavarikolle, muulle turvaamistoimelle tai ulosotolle, sovelletaan lisäksi, mitä 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

18 §

Viittaussäännökset

Öljyvahingosta johtuvan saatavan vanhentumisesta säädetään 19 luvun 1 §:ssä.

Toimivaltaisesta tuomioistuimesta öljyvahinkovastuuta koskevassa asiassa säädetään 21 luvun 3 a §:ssä.

Ulkomaisen tuomion täytäntöönpanosta öljyvahinkovastuuta koskevassa asiassa sekä ulkomailla perustetun rajoitusrahaston vaikutuksesta Suomessa annetun öljyvahinkoasiaa koskevan tuomion täytäntöönpanoon säädetään 22 luvun 6 ja 7 §:ssä.

Oikeudesta korvauksen saamiseen öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisestä korvausrahastosta säädetään öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisen korvausrahaston perustamista koskevan vuoden 1971 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn vuoden 1992 pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ja soveltamisesta annetussa laissa (424/96).

12 luku

Rajoitusrahasto ja rajoitusoikeudenkäynti

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat rajoitusrahastoa, joka perustetaan 9 luvun 7 §:n mukaisesti (*rajoitusrahasto*), ja soveltuvin osin sellaista rajoitusrahastoa, joka perustetaan 10 luvun 6 §:n mukaisesti.

2 §

Rahaston suuruus

Öljyvahinkoa koskevan rajoitusrahaston tulee suuruudeltaan vastata 10 luvun 5 §:ssä säädettyä vastuumäärää.

19 luku

Saatavan vanhentuminen

1 §

Saatavan vanhentuminen

Kanne maksun saamiseksi seuraavista saatavista on, riippumatta siitä, onko vastuu rajoitettu tai rajoittamaton, pantava vireille:

7) 10 luvussa tarkoitettun öljyvahingon korvaamisesta kolmen vuoden kuluessa vahingon aiheutumisesta.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa kannetta ei kuitenkaan saa nostaa enää sen jälkeen, kun kuusi vuotta on kulunut päivästä, jona vahinkotapahtuma sattui, tai jos vahinko aiheutui tapahtumasarjasta, päivästä, jona ensimmäinen tapahtuma sattui.

20 luku

Rangaistussäännökset

9 a §

Öljyä kuljettavan aluksen vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti

Joka laiminlyö 10 luvun 10 tai 11 §:n mukaisen vakuuttamis- ja vakuudenasettamisvelvollisuuden, on tuomittava *öljyä kuljettavan aluksen vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä* sakoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Samasta rangaistuksesta tuomitaan myös laivanvarustaja, joka sallii aluksen käytön merenkulkuun, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että vakuuttamisvelvollisuutta ei ole täytetty. Sama koskee sitä, joka aluksen omistajan sijasta huolehtii aluksen käytöstä sekä aluksen päällikköä.

9 b §

Öljyä kuljettavan aluksen vakuutustodistuksen mukanaapitovelvollisuuden laiminlyönti

Jollei aluksessa ole mukana 10 luvun 10 tai 11 §:ssä tarkoitettua todistusta, on aluksen päällikkö tuomittava *öljyä kuljettavan aluksen vakuutustodistuksen mukanaapitovelvollisuuden laiminlyönnistä* sakkoon.

21 luku

Toimivaltainen tuomioistuin ja oikeudenkäynti merioikeusjutuissa

3 a §

Toimivaltainen merioikeus öljyvahinkoasiassa

Kanne vahingonkorvauksen saamiseksi 10 luvun nojalla voidaan nostaa suomalaisessa tuomioistuimessa, jos öljyvahinko on tapahtunut Suomessa tai mainitun luvun 1 §:n 10 kohdassa tarkoitettulla Suomen talousvyöhykettä vastaavalla alueella tai jos torjuntatoimenpiteet on suoritettu sellaisen vahingon estämiseksi tai rajoittamiseksi Suomessa tai edellä tarkoitettulla alueella.

Jos kanne 1 momentin nojalla voidaan nostaa suomalaisessa tuomioistuimessa, voidaan kanne vahingonkorvauksen saamiseksi samasta vahinkotapahtumasta aiheutuneesta muusta öljyvahingosta nostaa samassa tuomioistuimessa.

Öljyvahinkoa koskeva korvauskanne, joka 1 ja 2 momentin nojalla voidaan nostaa suomalaisessa tuomioistuimessa, käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Jos 10 luvun 6 §:n mukainen rajoitusrahasto on perustettu Suomessa ja aluksen omistajalla tai vakuutuksenantajalla, jota vastaan kannetta ajetaan Suomessa tai toisessa sopimusvaltiossa, on oikeus rajoittaa vastuunsa, käsittelee Helsingin käräjäoikeus kysymykset, jotka liittyvät rajoitusrahaston jakamiseen vahingonkorvauksen oikeutettujen kesken.

22 luku

Täytäntöönpano

6 §

Öljyvahinkoasiassa annetun ulkomaisen tuomion täytäntöönpano

Jos öljyvahingon korvaamista koskeva tuo-

mio on annettu toisessa sopimusvaltiossa ja se on saanut siellä lainvoiman ja on siellä täytäntöönpanokelpoinen, on se, jollei 10 luvun 9 §:stä tai 21 luvun 3 a §:n 4 momentista muuta johdu, ilman asiaa koskevaa uutta käsittelyä pantava täytäntöön Suomessa, jos asianomaisen sopimusvaltion tuomioistuimilla on vuoden 1992 vastuuyleissopimuksen mukaan ollut oikeus ratkaista asia. Velvollisuutta panna täytäntöön ulkomaista tuomiota ei kuitenkaan ole, jos aluksen omistajan vastuumäärä siten ylitettäisiin.

Täytäntöönpanoa on haettava Helsingin hovioikeudelta ja hakemukseen on liitettävä:

1) tuomio alkuperäisenä tai asianomaisen viranomaisen oikeaksi todistamana jäljennöksenä;

2) sen valtion asianomaisen viranomaisen, jossa tuomio on annettu, antama selitys siitä, että tuomio koskee vuoden 1992 vastuuyleissopimuksen mukaista korvausta, että se on saanut lainvoiman ja että se voidaan panna täytäntöön sanotussa valtiossa; sekä

3) jos edellä mainitut asiakirjat on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, viran puolesta oikeaksi todistettu suomennos tai ruotsinnoista.

Edellä 2 momentin 1 ja 2 kohdassa mainituissa asiakirjoissa tulee olla todistus siitä, että asiakirjan on antanut sellaisten asiakirjojen antamiseen oikeutettu viranomainen. Todistuksen antaa Suomen ulkomaan edustusto tai tuomion antaneen valtion ylin oikeushallinto-viranomainen.

Täytäntöönpanoa koskevaa hakemusta ei saa hyväksyä varaamatta vastapuolelle tilaisuutta antaa siitä vastineensa.

Jos hakemus hyväksytään, pannaan tuomio täytäntöön samalla tavoin kuin suomalaisen tuomioistuimen antama lainvoimainen tuomio, jollei korkein oikeus muutoksenhakemuksen perusteella toisin määrää.

7 §

Ulkomailla perustetun rajoitusrahaston vaikutus täytäntöönpanoon

Jos vuoden 1992 vastuuyleissopimuksen mukainen rajoitusrahasto on perustettu toisessa sopimusvaltiossa siellä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja jos aluksen omistajalla tai vakuutuksenantajalla, jota vastaan korvauskanne on nostettu suomalaisessa tuomioistuimessa, on oikeus rajoittaa vastuunsa, on

tuomioistuimen määrättävä, että tuomio voidaan panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun asianomaisessa valtiossa on sen lainsäädännön mukaan ratkaistu rajoitusrahaston jakamista koskevat kysymykset.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Niin kauan kuin öljyn aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta

ta vastuusta vuonna 1969 tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 80/80) on Suomen osalta voimassa, öljyvahingosta johtuvaan vastuuseen sovelletaan tämän lain säännösten lisäksi tai niiden asemesta aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lain (401/80) säännöksiä, jollei aluksista aiheutuvista öljyvahingoista johtuvasta vastuusta annetun lain kumoamisesta annetussa laissa (422/96) toisin säädetä.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Tuula Linnainmaa*

462/96

Laki**merilain 20 luvun 9 §:n muuttamisesta**

Annettu Naantalissa 20 päivänä kesäkuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/94) 20 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetussa laissa (369/95), seuraavasti:

20 luku

Rangaistussäännökset

9 §

Alusturvallisuusrikkomus ja alusturvallisuuden vaarantamisrikkomus

Joka rikkoo 1 luvun 8 tai 8 a §:n nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai ro-ro-matkustaja-alusten turvallisuusjohtamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95 4 ja 5 artiklaa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa

rangaistusta, *alusturvallisuusrikkomuksesta* sakkoon.

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 1 luvun 8 §:n tai 8 a §:n nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai ro-ro-matkustaja-alusten turvallisuusjohtamisesta annetun neuvoston asetuksen 4 ja 5 artiklaa siten, että teko on omiaan vaarantamaan alusturvallisuutta, on tuomittava *alusturvallisuuden vaarantamisrikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

—————
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1996.

Naantalissa 20 päivänä kesäkuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri Tuula Linnainmaa